

SIGURANȚA ALIMENTARĂ PARTE A SECURITĂȚII NAȚIONALE

FOOD SAFTY, PART OF THE NATIONAL SECURITY

*General (r) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU**

Rezumat: Securitatea alimentară este o parte importantă a securității naționale și cuprinde instrumentele utilizate pentru garantarea accesului la hrană a indivizilor și al colectivităților, cu atât mai mult în situații deosebite, de calamități naturale, război.

Cuvinte-cheie: siguranța alimentară, securitate națională, strategii de securitate, terorism.

Abstract: Food safety is an important part of national security and includes the „tools” used for ensuring the access to food of individuals and communities, mostly in special situations such as natural disasters or war.

Keywords: Food safety, national security, security strategies, terrorism.

Strategia de securitate internă a Uniunii Europene, din anul 2010, apreciază că securitatea constituie una din prioritățile majore și menționează principalele riscuri și amenințări infracționale la adresa cetățenilor Europei. Riscul zero nu există, dar mediul de siguranță este necesar pentru ca oamenii să fie protejați, deci un model european de securitate.

Globalizarea rămâne în continuare principalul factor de influență în mediul de securitate contemporană, însă trebuie surprinse realist și pragmatic riscurile și amenințările ce pot avea repercusiuni asupra securității naționale și combaterea acestora.

Strategia națională de apărare și cea de securitate prezintă principalele riscuri și amenințări la adresa României, precum fenomenul terorist, criminalitatea etc. dar și riscurile de sănătate publică, pandemiile care pot afecta grav securitatea cetățenilor României.

* Prof. univ. dr., email: rector@bioterra.ro.

George Friedman, dar mai ales James Canton, expert în futurologie la nivel mondial aprecia că o nouă eră se prefigurează prin redefinirea riscurilor și oportunităților în acest secol, cu teme majore și tendințe grave la adresa securității persoanelor, esențiale fiind, securitatea globală și terorismul.

„Ne confruntăm cu un astfel de viitor, asupra căruia domnește incertitudinea.”¹

Schimbările legate de climă, de apă potabilă, alimentația oamenilor, sănătatea, hrana insuficientă și globalizarea vor avea repercusiuni grave asupra viitorului omenirii.

Sărăcia se accentuează, terorismul s-a generalizat, jumătate din populația globului trăiește la limita de numai doi dolari pe zi, bolile precum Ebola, HIV fac ravagii în Africa, mai mult de un miliard și jumătate de oameni sunt malnutriți, lumea bogată îmbătrânește, în timp ce în națiunile sărace se petrece o explozie demografică, iar tendințele securității viitoare nu sunt deloc bune.

Riscurile bioterorismului cresc, atacurile cibernetice se înmulțesc, pandemiile de gripă aviară, sida, Ebola nu conținesc. Ultimul focar de Ebola abia a fost pus sub control în Africa Centrală.

De aceea James Canton aprecia *„Dacă nu ne pregătim din timp, schimbând fundamental modul în care concepem securitatea, unele avertismente vor fi din nou ignorate, considerate prea stranii sau absurde”²*, atunci va fi prea târziu pentru omenire. Se apreciază că amenințările vor fi de regulă asimetrice, vor sfida logica, modifica lumea, precum un atac cu virusul Ebola, agenți biologici în sistemul de furnizare a apei către populație, atac asupra centrelor comerciale, blocarea sau distrugerea stațiilor de epurare a marilor localități etc.

Globalizarea a determinat apariția de noi riscuri și provocări pentru sănătatea și interesele oamenilor în țara noastră, în UE și nu numai.

Securitatea nu poate fi asociată numai cu o abundență de alimente, ci depinde de mulți alți factori cum ar fi terenurile de pe care se produc alimentele, restrângerea continuă a celor arabile, concomitent cu creșterea suprafețelor degradate, deteriorarea mediului, dar și reducerea resurselor de apă potabilă, precum în Orientul Mijlociu, centrul Africii, estul Asiei etc.

Securitatea alimentară este o parte importantă a securității naționale și cuprinde instrumentele utilizate pentru garantarea accesului la hrană a indivizilor, a colectivităților, cu atât mai mult în situații deosebite, de calamități naturale și de război.

¹ James Canton, *Provocările viitorului. Principalele tendințe care vor configura lumea în următorii 5, 10, 20 de ani*, Editura Polirom, 2010, p. 18.

² Idem pct. 1, p. 20.

Securitatea alimentară este reglementată de convenții internaționale, naționale, strategii ONU, UE și proclamată ca un drept fundamental de Curtea Internațională de Justiție.

Grija față de terenurile agricole, apa necesară, calitatea alimentelor, mai ales a celor importate din state unde calitatea acestora lasă de dorit este o problemă centrală care ține de securitatea națională chiar dacă anumiți oameni politici s-au instituit să tratează superficial această problemă.

Criza alimentară este o provocare la nivel mondial care se agravează pe zi ce trece, odată cu fluxurile masive de imigranți din statele sărace, bânuite de războaie, terorism, precum cele din nordul Africii, Orientul Mijlociu sau alte state din Asia.

În 12.11.2008, Guvernul României a aprobat Strategia Națională pentru Dezvoltarea durabilă a României, Orizonturi 2013-2020-2030 „Menține sănătos ceea ce te menține sănătos”, în contextul³ Strategiei pentru Dezvoltarea Durabilă a UE, adoptată de Consiliul European de la Goteborg, 2001 și corectată în 2006.

Această strategie stabilește obiectivele strategice pe termen scurt, mediu și lung, având drept scop apropierea semnificativă a României de nivelul mediu al statelor UE din toate punctele de vedere.

De asemenea sunt analizate direcțiile prioritare, infrastructura, resursele financiare, resursele de apă, suprafața agricolă și potențialul deosebit al României care trebuie valorificat.

Cele 14,7 ha/locuitori, situează România pe locul cinci în UE, cu jumătate din aceste soluri cu o fertilitate foarte ridicată și medie și jumătate cu fertilitate redusă, ceea ce constituie un potențial deosebit care trebuie valorificat.

Congresul Mondial al Solului care a avut loc în România în anul 1964 a certificat „Miracolul solului românesc”.

Hardy Schloer, politolog german⁴ afirma că „solul din Bulgaria până în Letonia este cel mai fertil din lume, iar România trebuie să ia inițiativa în crearea unui coridor estic al cooperării economice în consolidarea sectorului agricol” și potențialului deosebit al acestuia.

Toate rapoartele anuale ale Institutului de Proiecte pentru Inovație și Dezvoltare (IPID) au precizat, începând cu anul 2008, dispariția politicilor economice, sociale și profesionale concrete și realiste asupra viitorului, neexploatarea produselor de nișă, proiecte abandonate la jumătate, inițiative sub aspect mediatic și pur electoral.⁵

³ H.G.R. nr. 1460/12. 11. 2008, Monitorul Oficial nr. 824/08. 12. 2008.

⁴ Hardy Schloer este directorul general executiv și fondatorul grupului de consultanță Schloer Consulting Group (2015).

⁵ Raport IPID, 2010, Călin Georgescu.

Agricultura de subzistență în multe alte cazuri, fragmentarea excesivă contribuie la agravarea situației, constituind o altă piedică în dezvoltarea acesteia, inclusiv o amenințare la adresa securității naționale.

Productivitatea lasă de dorit în gospodăriile mici, îmbătrânirea, procentul de 29% al populației ocupată în agricultură, față de numai 5% în UE ilustrează dezechilibrul structural, lipsa mecanizării, a irigațiilor, a investițiilor etc. determină rezultate modeste în acest domeniu vital și de mare viitor.

Agricultura ecologică, produsele tradiționale pot deveni adevărate mărci ale performanței românești în țară și în lume.

Harta gradului de stres asupra resurselor de apă demonstrează că România nu prezintă un risc mare de criză, însă poate fi îmbunătățit, mai ales în unele județe cu probleme: Vaslui, Galați, Botoșani etc. precum și măsuri de management corespunzător în domeniu, implementări a măsurilor stabilite.

Există și o Strategie a siguranței și securității alimentare a României, pentru o perioadă 2016-2035, care conține:

- garantarea securității și siguranței alimentare, o condiție de bază a bunăstării populației României dar și cu disponibilități importante pentru export;
- asigurarea echilibrului ecologic durabil prin multe investiții publice dar și private;
- consolidarea exploratorilor agricole;
- dezvoltarea teritorială echilibrată a economiilor rurale agricole;
- sporirea absorbției de fonduri europene destinate agriculturii românești;
- echilibrarea balanței comerciale agroalimentare;
- restrângerea zonelor rurale defavorizate.

Necesitatea elaborării acestei Strategii agroalimentare a României a fost determinată de factori majori ai dezvoltării rurale: securitatea națională alimentară, resursele naturale și umane, punerea în valoare a resurselor noastre naționale.

Parametrii prognozați pentru următorii ani se pot caracteriza prin dublări ale producțiilor agricole, însă depinde de alocările de resurse financiare pentru revenirea la ceea ce a fost bun, precum și de mărirea suprafețelor irigate, estimându-se că România are un potențial alimentar la orizontul anilor 2030-2035, ce poate asigura hrană pentru 38,5 mil. de persoane și un disponibil pentru export de peste 50 mld. \$.

Apa, așa cum am prezentat mai sus este într-o proporție acceptabilă, la nivel mediu, însă capitalul investit și resursele umane prezintă anumite probleme.

Strategia menționează problemele legate de criza inegalității alocării de resurse, dar și de utilizare, afectată de unele dezechilibre ale proprietăților, ale piețelor, prețurilor produselor agricole și alți factori generali de non performanță.

Strategia noastră trebuie să țină cont de Strategia europeană, Europa 2020 în domeniul economic care cere asigurarea securității alimentare și garantarea siguranței alimentare din Uniunea Europeană.

„Strategia de securitate națională” integrează securitatea energetică și alimentară, securitatea transporturilor, a infrastructurii, sănătatea publică, financiară, culturală și informatică.⁶

În concluzie apreciem că având în vedere și Raportul Clubului de la Roma „Limitele creșterii”⁷, cu trimitere la creșterea populației, efectele poluării, producția de alimente, tendințele de epuizare a resurselor naturale, se impune mai mult ca oricând, nu copiere după: Finlanda, Israel, Coreea de Sud, Singapore etc. ci o viziune clară, o hartă a viitorului și o muncă susținută.

„Cel ce nu știe în ce port vrea să ajungă, niciodată nu va ajunge.”⁸

BIBLIOGRAFIE

*** Hardy Schloer este directorul general executiv și fondatorul grupului de consultanță Schloer Consulting Group (2015).

*** H.G.R. nr. 1460/12. 11. 2008, Monitorul Oficial nr. 824/08. 12. 2008.

*** Raport IPID, 2010, Călin Georgescu.

*** Strategia de Securitate Națională, 2007.

CANTON James, *Provocările viitorului. Principalele tendințe care vor configura lumea în următorii 5, 10, 20 de ani*, Editura Polirom, 2010.

CONSTANTINIU Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers enciclopedic, București, 2008.

⁶ Strategia de Securitate Națională, 2007.

⁷ Idem pct. 3.

⁸ Academician Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*. Editura Univers enciclopedic, București, 2008, p. 21.